

MÜASİR İRS VƏ MÜASİR SƏNƏT: LƏTİF FEYZULLAYEVİN YOLU

Lətif Feyzullayev Azərbaycan təsviri sənətində özünəməxsus dəst-xətti ilə seçilən sənətkarlardan biridir. Onun yaradıcılığı milli irsin müasir rəssamlıq prinsipləri ilə uzlaşdırılmasının parlaq nümunəsidir. Rəssamın əsərlərində milli-mədəni motivlər, folklor elementləri və Azərbaycan realıqları öz bədii həllini tapır. O, sənətini yalnız estetik gözəlliklə məhdudlaşdırmır, eyni zamanda, dövrün ictimai və fəlsəfi məsələlərinə toxunaraq dərin məna qatları yaradır.

Feyzullayevin yaradıcılığı ənənəvi üslublarla müasir texnikaların və ifadə vasitələrinin sintezində inşa olunub. Onun əsərlərində forma və məzmunun harmoniyası diqqət çəkir. Rənglərin dinamik istifadəsi, kompozisiya quruluşu və obrazların psixoloji dolğunluğu sənətkarın yaradıcılıq yolunun əkas xüsusiyyətlərindəndir.

Açar sözlər: Lətif Feyzullayev, müasir sənət, Azərbaycan rəngkarlığı, müasir irs, fəlsəfi yanaşma

Giriş

Azərbaycan mədəniyyəti və sənəti, çox zəngin və müxtəlif bir irsə malikdir. Bu irs, zamanla müasir dövrün tələblərinə uyğunlaşaraq inkişaf etmiş və ənənəvi dəyərlər, yeniliklərlə birləşərək bu günkü müasir sənət sahəsinin formalaşmasında mühüm rol oynamışdır. Bu mənada, Azərbaycan rəngkarlığı da özünü bənzərsiz şəkildə ifadə etmişdir. Lətif Feyzullayev, müasir Azərbaycan rəngkarlığının öncüllərindən biri olaraq, həm klassik sənət ənənələrinə, həm də beynəlxalq müasir sənət tendensiyalarına uyğunlaşaraq, öz yaradıcılığı ilə bu zəngin mədəni irsi günümüzə daşımışdır.

Əsas təhlil

Feyzullayevin əsərlərində həm ənənəvi Azərbaycan sənətinin təsirləri, həm də müasir rəngkarlıq və formaların yeni izləri mövcuddur. Onun yaradıcılığı, yalnız bir sənətkarın işləri ilə məhdudlaşmır, eyni zamanda ölkənin mədəni irsini qoruyub inkişaf etdirmək və müasir dünyaya tanımaq məqsədini daşıyır. Feyzullayevin əsərlərindəki hər bir xətt, hər bir forma, hər bir rəng, qədim mədəniyyətin və müasir dünyagörüşünün birləşdiyi nöqtələrdir. O, sənətini yalnız bir estetik fəaliyyət olaraq görməyib, həm də ideya və fəlsəfi baxışlarını, bədii dilin imkanlarını genişləndirərək, müasir dövrün və cəmiyyətin ruhunu əks etdirməyə çalışmışdır.

Müasir irs, tarix və ənənələrin müasir dövrə uyğun şəkildə qorunması və gələcək nəsillərə ötürülməsi prosesini ifadə edir. Lətif Feyzullayevin sənəti isə bu anlayışı daha da konkretləşdirir. Onun əsərlərində, Azərbaycanın zəngin mədəni irsinin izləri açıq şəkildə görünür. Feyzullayev, qədim xalçaçılıq ənənələrindən tutmuş, keramika və digər sənət növlərinə qədər bir çox elementləri öz yaradıcılığında istifadə etmiş, amma bu ənənələri yalnız təkrarlamayıb, onlara müasir rəngkarlıq dilini əlavə edərək, yeni və orijinal bir sənət üslubu yaratmışdır.

Bu məqalənin məqsədi, Lətif Feyzullayevin yaradıcılığını, onun müasir sənət və irs arasındakı əlaqələri necə qurduğunu və bu əlaqənin cəmiyyətə, mədəniyyətə verdiyi təsirləri daha dərinlən araşdırmaqdır. Feyzullayevin rəng dünyası və sənətə olan yanaşması, sadəcə vizual gözəllikdən ibarət olmayıb, həm də dərinlən fəlsəfi və mədəni bir təhlil tələb edir. Bu sənətkar, ənənəvi və müasir arasında bir körpü quraraq, Azərbaycan mədəniyyətini global bir səviyyəyə daşımağı bacarmışdır. Bu məqalədə, Feyzullayevin əsərlərini plagiatlı şəkildə dəyərləndirərək, onun müasir sənətə və mədəni irsə verdiyi töhfələri təhlil etmək, həm də onun rəng və forma dünyasını izah etmək məqsədi güdür.

Müasir irs anlayışı Feyzullayevin sənətində keçmişlə bu gün arasında körpü rolunu oynayır. O, milli irsi sadəcə qorumaqla kifayətlənmir, onu yeni bədii yanaşmalarla inkişaf etdirərək gələcək nəsillərə çatdırır. Onun əsərləri Azərbaycan incəsənətinin mədəni inkişafına mühüm töhfə vermiş, müasir rəssamlıq ənənələrinin formalaşmasında əhəmiyyətli rol oynamışdır.

Lətif Feyzullayev, Azərbaycan təsviri sənətinin parlaq simalarından biri kimi, milli və modern sənətin sintezini yaradan rəssamlardan biridir. O, öz sənət dünyasında klassik realizmlə modernist yanaşmaları birləşdirərək, Azərbaycan incəsənətinə yeni nəfəs gətirmişdir. Onun əsərlərində tarixi və mədəni motivlər, rəng harmoniyası və bədii ifadə dərinliyi özünü aydın şəkildə göstərir.

Feyzullayevin yaradıcılığı, ənənəvi Azərbaycan təsviri sənətini qorumaq və onu yeni formalarda təqdim etməklə yanaşı, incəsənətə yenilikçi yanaşmalar gətirmişdir.

Lətif Feyzullayevin sənət dünyası, klassik realizm və müasir sənət arasında bir körpü rolunu oynayır. O, keçmişin dərin izlərini və milli kimliyi qorumağa çalışmaqla yanaşı, sənətdəki yenilikçi yanaşmaları da öz əsərlərinə daxil edərək bu iki sahə arasında güclü bir əlaqə qurmuşdur. Feyzullayevin əsərlərindəki tarixi və mədəni motivlər, Azərbaycan xalqının qədim ənənələrini və zəngin mədəni irsini əks etdirir. Eyni zamanda, onun sənətindəki rəng harmoniyası, kompozisiya və bədii ifadə vasitələri müasir sənət üslublarını əks etdirərək sənətə fərqli bir dərinlik qatır.

Feyzullayevin yaratdığı əsərlər, sadəcə estetik baxımdan deyil, həm də ideoloji və fəlsəfi məzmun baxımından zəngindir. Onun rəng palitrası, kompozisiya quruluşu və mövzu seçimi, Azərbaycanın milli ənənələrinin müasir dövrə uyğun şəkildə təzahür etməsini təmin edir. Bu cür təhlil edilən əsərlərdə, tarixi hadisələr, folklor və mədəniyyətlə bağlı dərin məzmunlar, müasir dünyada qarşılaşılan mövzularla birləşir və müasir insanın psixoloji vəziyyətinə, sosial həyatda qarşılaşdığı çətinliklərə dair diqqətəlayiq təsvirlər yaradır.

Feyzullayevin sənətinə dair araşdırmalar, yalnız onun estetik cəhətləri ilə deyil, həm də onun bu sənətlə əlaqəli fəlsəfi baxış açısını da ortaya qoyur. Azərbaycan təsviri sənətini müasir dünya ilə əlaqələndirmək və onu yeniləşdirmək məqsədini güdən Feyzullayev, həmçinin, Azərbaycan xalqının mədəni kimliyini qorumağa və onu müasir dövrün rəngli palitrasına uyğun şəkildə təqdim etməyə çalışır. Bu cür yanaşmalar, onun sənətini həm ölkə daxilində, həm də beynəlxalq səviyyədə əhəmiyyətli etmişdir.

Feyzullayevin əsərləri, Azərbaycan təsviri sənətinin inkişafına böyük təsir göstərmiş və həm yerli, həm də beynəlxalq sənət mühitində özünəməxsus bir yer tutmuşdur.

Lətif Feyzullayevin yaradıcılığı milli və müasir incəsənət dəyərlərinin harmonik vəhdətini təşkil edir. O, Azərbaycan mədəniyyətinin köklərinə əsaslanaraq, təsviri sənətin universal prinsiplərindən istifadə etmiş və bu yolla yeni bədii formalar yaratmışdır. Feyzullayev, öz əsərlərində ənənəvi motivləri qoruyaraq, eyni zamanda müasir texnika və üslub axtarışlarına üstünlük vermişdir. Onun yaradıcılığı, milli incəsənətin beynəlxalq miqyasda tanınmasına böyük töhfə vermişdir. O, həm portret, həm mənzərə, həm də tematik kompozisiyalarında milli kimliyi vurğulamış və Azərbaycan xalqının həyat tərzini, tarixi və mədəniyyətini sənətə gətirmişdir.

Feyzullayevin yaradıcılığında milli irsə bağlılıq aydın şəkildə hiss olunur.

O, Azərbaycan xalqının məişətini, ənənələrini və gündəlik həyatını əks etdirən tabloları ilə milli kimliyimizi sənətdə qorumağa çalışmışdır. Rəssamın əsərlərində ənənəvi xalça naxışları, Azərbaycan memarlığına aid elementlər və milli geyimlər təsvir edilərək, tamaşaçının milli kimlik hissini oyadır. Bununla yanaşı, onun əsərlərində xalqın tarixi və mədəni dəyərlərinin bədii interpretasiyası xüsusi yer tutur. Feyzullayevin sənətində kənd həyatına xüsusi diqqət ayrılmış, əmək motivləri və sadə insanların gündəlik yaşama təsvir edilmişdir.

Feyzullayevin yaradıcılığı müasir Azərbaycan təsviri sənətinə güclü təsir göstərmişdir. O, klassik akademik rəssamlıq ənənələrini qorumaqla yanaşı, müasir incəsənət cərəyanlarının təsirinə də açıq olmuşdur. Rəssamın bəzi əsərlərində ekspressionist və abstrakt üslubların elementləri diqqət çəkir. O, həmçinin rənglərin harmoniyası və işıq-kölgə oyunları vasitəsilə emosional təsiri artırmağa çalışmışdır. Bu xüsusiyyətlər onu yalnız ənənəvi sənətkar deyil, eyni zamanda yenilikçi bir yaradıcı kimi tanıdır. Onun rəng və forma üzərində eksperimentləri, gələcək nəsillərə rəssamlarına ilham vermiş və Azərbaycan təsviri sənətində yeni cərəyanların yaranmasına səbəb olmuşdur.

Feyzullayevin yaradıcılığı yalnız Azərbaycanda deyil, eyni zamanda beynəlxalq səviyyədə də böyük maraq doğurmuşdur. Onun əsərləri Moskva, Paris, İstanbul və digər şəhərlərdə keçirilən sərgilərdə nümayiş olunmuş, dünya sənət ictimaiyyəti tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. Rəssamın tabloları həm Şərq, həm də Qərb sənət məktəblərinin elementlərini özündə birləşdirərək, qlobal sənət mühitində fərqlənmişdir. O, beynəlxalq sərgilərdə Azərbaycan incəsənətini təbliğ etmiş və dünya miqyasında tanınan sənətkarlar sırasına daxil olmuşdur. Feyzullayevin əsərləri müxtəlif ölkələrin muzey və qalereyalarında nümayiş olunmuş, incəsənət tənqidçiləri tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. O, Şərq və Qərb rəngkarlıq ənənələrinin sintezini yaratmaqla bərabər, Azərbaycan mədəniyyətini beynəlxalq səviyyədə təqdim etmişdir.

Lətif Feyzullayevin yaradıcılığı Azərbaycan təsviri sənətinin inkişafına və milli irsin müasir incəsənət kontekstində qorunmasına mühüm töhfə vermişdir. Onun sənətində milli elementlər və müasir bədii ifadə üsulları ahəngdar şəkildə birləşir. Feyzullayevin yaradıcılığı müasir Azərbaycan rəssamları üçün bir ilham mənbəyi olmaqla yanaşı, milli-mədəni dəyərlərimizin gələcək nəsillərə çatdırılmasında da əvəzsiz rol oynayır. O, Azərbaycan rəssamlıq məktəbinin inkişafında mühüm rol oynayaraq, təkcə keçmişin sənətini qorumaqla kifayətlənməmiş, eyni zamanda gələcəyin incəsənətini formalaşdırmaq üçün yeni yollar açmışdır. Feyzullayevin irsi bu gün də sənətsevərlər üçün dəyərli bir xəzinə olaraq qalmaqdadır.

Lətif Feyzullayevin yaradıcılığı, Azərbaycan rəngkarlığının və müasir sənət anlayışının harmoniyasını təşkil edən, zəngin mənalara dolu, əvəzolunmaz bir əsər kolleksiyasıdır. Onun əsərləri, yalnız formal və estetik baxımdan deyil, həm də fəlsəfi cəhətdən çox dərin qatlara malikdir. Feyzullayev, ənənəvi sənət üslublarını müasir dövrün tələbləri ilə birləşdirərək, Azərbaycanda sənətin inkişafını və müasir dünya ilə əlaqəsini daha da gücləndirmişdir. Bu yanaşma, onun bədii dilində ənənəvi rəngkarlıq ənənələrini, xalçaçılıq və keramika kimi sahələri özündə cəmləşdirmək ilə yanaşı, müasir texnikaların və materialların tətbiqi ilə daha dinamik və aktual bir sənət anlayışı yaratmışdır. Feyzullayevin yaradıcılığının ən diqqətəlayiq xüsusiyyətlərindən biri, onun rəng dünyasıdır. Rənglər, onun əsərlərində yalnız vizual bir vasitə deyil, həm də hisslərin, düşüncələrin və dünyagörüşünün ifadə vasitəsi kimi istifadə olunur. Feyzullayev rəngləri seçərkən, onların yalnız formalarla əlaqəsini deyil, həm də mənəvi və psixoloji təsirini nəzərə alaraq, hər bir əsərində xüsusi bir ruh və atmosfer yaradır. Bu yanaşma, onun sənətinə dərin fəlsəfi bir qat əlavə edir və izləyicilərə sadəcə bir vizual təcrübə deyil, həm də düşünmə, hiss etmə və anlamadakı yeni perspektivlər təqdim edir.

Bundan başqa, Feyzullayevin sənətində ənənə və müasirliyin qarşılıqlı təsiri də vacibdir. Onun əsərləri, Azərbaycan mədəniyyətinin ənənəvi dəyərlərinin müasir dünyada necə özünü qoruya biləcəyini nümayiş etdirir. Feyzullayev, qədim mədəniyyətin və sənətin müasir dövrün şərtlərinə uyğun şəkildə inkişaf etdirilməsinin mümkün olduğunu göstərir. Məsələn, o, ənənəvi xalçaçılıq motivlərini və naxışlarını müasir rəngkarlıq formasına daxil edərək, hər bir elementin həm estetik, həm də fəlsəfi mənalarını genişləndirir. Bu, onu yalnız bir sənətkar kimi deyil, həm də bir mədəniyyət elçisi kimi tanıdır.

Feyzullayevin sənətinin fəlsəfi tərəfi də onun yaradıcılığını xüsusi edir. Rənglərin və formaların üzərində qurulan mürəkkəb kompozisiyalar, sənətkarın dünyagörüşünü, insanın daxili aləmini və həyatın dərin mənalarını izah etməyə çalışır. Feyzullayevin əsərlərində hər bir xətt, hər bir rəng, hər bir kompozisiya müəyyən bir ideyanı çatdırmaq üçün diqqətlə seçilmişdir. Bu fəlsəfi yanaşma, sənətinə fərqli dəyərlər qatararaq, həm müasir dövrün, həm də tarixən mövcud olan təfəkkürün birləşməsinə təmin edir.

Lətif Feyzullayevin yaradıcılığı, yalnız Azərbaycan sənətini deyil, eyni zamanda global sənət dünyasını da zənginləşdirən bir sərvətə çevrilmişdir. Onun əsərləri, müasir sənət sahəsində fərqlənərək, Azərbaycanın mədəniyyətinin və irsinin dünya səhnəsində tanıtılmasına böyük töhfələr vermişdir. Feyzullayev, müasir dövrün tələblərinə cavab verərək, ənənəvi sənət formalarını yeniliklərlə birləşdirmiş və hər bir əsərində Azərbaycan xalqının mədəni irsini təmsil etmişdir. O, sənətini yalnız bir fərdi ifadə vasitəsi kimi deyil, həm də cəmiyyətin və mədəniyyətin inkişafına töhfə olaraq görmüşdür.

Nəticə

Lətif Feyzullayevin əsərləri, müasir irsin qorunması və inkişaf etdirilməsinin yanında, mədəniyyətin global səviyyədə tanıtılması və bəşəri dəyərlərlə birləşdirilməsi baxımından əvəzsiz bir yer tutur. Onun sənəti, müasir dövrdə həm estetik, həm də fəlsəfi bir dəyər qazanan, zamanın sınağından keçən bir yaradıcılıq nümunəsidir. Feyzullayevin irsi, gələcək nəsillərə yalnız sənət baxımından deyil, həm də milli kimliyin qorunması və mədəniyyətin zənginləşdirilməsi mövzusunda dəyərli bir miras olaraq qalacaqdır. Bu sənətkarın əsərləri, təkcə Azərbaycan mədəniyyətinin deyil, dünya sənətinin də əvəzsiz bir hissəsinə çevrilmişdir. Onun bədii dilinin və fəlsəfi yanaşmalarının əks olunduğu əsərlər, müasir sənət dünyasında dərin təsir yaratmış, həm sənətkar, həm də mədəniyyət sahəsində bir dönüşüm nöqtəsi olmuşdur.

ƏDƏBİYYAT

1. <https://m.facebook.com/media/set/?set=a.928039464012637&s=15>
2. <https://www.instagram.com/artchannel /p/CU-fsRqDKAK/>
3. <https://www.youtube.com/watch?v=yBHEyCYi2Ck>

**Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası
E-mail: sema.isi2000@icloud.com*

Sema Ismayilli

MODERN HERITAGE AND MODERN ART: THE PATH OF LATIF FEYZULLAYEV

Latif Feyzullayev is one of Azerbaijan's distinguished artists, known for his unique artistic style. His work serves as a vivid example of the harmonious fusion of national heritage with the principles of modern painting. His artworks incorporate national and cultural motifs, folklore elements, and Azerbaijani realities, all expressed through a distinctive artistic vision. Feyzullayev does not limit his art to mere aesthetic beauty; he also addresses the social and philosophical issues of his time, adding profound meaning to his creations.

Feyzullayev's artistic approach is based on the synthesis of traditional styles with contemporary techniques and expressive methods. His works stand out for their balance of form and content. The dynamic use of color, well-structured compositions, and the psychological depth of his figures are key characteristics that define his creative path.

Keywords: *Lətif Feyzullayev, contemporary art, Azerbaijani painting, modern heritage, philosophical approach*

Сема Исмаилли

СОВРЕМЕННОЕ НАСЛЕДИЕ И СОВРЕМЕННОЕ ИСКУССТВО: ПУТЬ ЛЯТИФА ФЕЙЗУЛЛАЕВА

Ляtif Фейзуллаев - один из выдающихся художников Азербайджана, отличающийся своим уникальным стилем. Его творчество представляет собой яркий пример гармоничного сочетания национального наследия с принципами современной живописи. В его работах находят художественное воплощение национально-культурные мотивы, фольклорные элементы и реалии азербайджанской жизни. Художник не ограничивается лишь эстетической красотой, но также затрагивает общественные и философские вопросы своей эпохи, придавая произведениям глубокий смысл.

Творчество Фейзуллаева основано на синтезе традиционных стилей с современными техниками и выразительными средствами. Его работы привлекают внимание гармонией формы и содержания. Динамичное использование цвета, продуманная композиция и психологическая глубина образов - основные характеристики его художественного пути.

Ключевые слова: *Ляtif Фейзуллаев, современное искусство, азербайджанская живопись, современное наследие, философский подход*

AMEA-nın müxbir üzvü Cəfər Qiyasi tərəfindən təqdim edilmişdir.

**İlk daxilolma tarixi: 10.04.2025
Son daxilolma tarixi:04.05.2025**